

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 29. november 2017 kl. 13.50

PDF-versjon 4. desember 2017

24.11.2017 nr. 1836

Forskrift om endring i forskrift om saksbehandling og ansvar ved legging og flytting av ledninger over, under og langs offentlig veg

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 24. november 2017 med hjemmel i lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar (veglova) § 32.

I

I forskrift 8. oktober 2013 nr. 1212 om saksbehandling og ansvar ved legging og flytting av ledninger over, under og langs offentlig veg gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre et ensartet og landsdekkende regelverk og øke graden av forutberegnelighet.

Det overordnede målet med vegen er å sikre framkommelighet på en trygg måte. Vegmyndigheten skal samtidig bidra til at veggrunn skal kunne benyttes til etablering av annen infrastruktur. Ved etablering av infrastruktur i veggrunn skal det tas hensyn til vegens tilstand og kvalitet.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Vilkår for tillatelse etter veglova § 32

Vegmyndigheten skal gi tillatelse til etablering av ledningsanlegg når fordelene med ledningsanlegget og plasseringen av dette er større enn ulempene for veginteressens og annen infrastruktur i vegen.

Vegmyndigheten kan stille nærmere vilkår for tillatelsen.

Vegmyndigheten kan av hensyn til trafikkavviklingen kreve arbeidet utført på bestemte tider av døgnet, på bestemte tider av året eller innenfor en bestemt frist.

Vegmyndigheten kan kreve at det legges ekstra trekkør i ledningsgrøfter når vegmyndigheten bekoster og selv skal eie trekkørene, og dekker alle merutgiftene forbundet med leggingen av disse. Vegmyndigheten kan kreve vederlag av ledningseiere som vil benytte ledig kapasitet i trekkørene.

Vegmyndigheten skal fastsette krav til minimum overdekning av ledningsanlegg i tillatelsen. Ved legging av ledninger i eksisterende veg, kan vegmyndigheten ikke kreve større overdekning enn

- a. 80 cm for ledninger med utvendig diameter større enn 125 mm som legges i riksveg, og andre veger med årsdøgntrafikk (ÅDT) større enn 5000,

- b. 60 cm for ledninger med utvendig diameter større enn 125 mm i fylkesveg og kommunal veg, med årsdøgntrafikk (ÅDT) til og med 5000,
- c. 40 cm for ledninger med utvendig diameter til og med 125 mm i riksveg, fylkesveg og kommunal veg når de har mekaniske egenskaper som tilsier at det ikke er behov for tradisjonell omfyllingsmasse,
- d. 40 cm i terreng inntil 3 meter utenfor vegkant i riksveg, fylkesveg og kommunal veg.

Vegmyndigheten skal tillate mindre overdekning enn nevnt i femte ledd bokstav c når bruk av særskilt egnede tekniske metoder for etablering av ledningsanlegget gjør det forsvarlig ut fra vegens tilstand og kvalitet.

Når særlige grunner tilsier det, kan vegmyndigheten fastsette andre krav til overdekning enn nevnt i femte ledd.

§ 16 skal lyde:

§ 16. *Ledningseiers økonomiske ansvar*

Ledningseier er forpliktet til for egen regning å foreta endringer på ledningsanlegg, eller fjerne ledningsanlegget, som følge av vegtiltak, dersom det er nødvendig av hensyn til veginteressens.

I ny tillatelse etter veglova § 32 som følger av pålegg etter første ledd, kan ikke vegmyndigheten stille vilkår som i vesentlig grad vanskeliggjør eller øker kostnadene ved etableringen av ledningsanlegget, uten at fordelene for veginteressens blir klart større enn ulempene for ledningseier og berørte grunneiere og naboer.

§ 18 skal lyde:

§ 18. *Dekning av kostnader for søknadsbehandling mv.*

Vegmyndigheten kan i den enkelte sak kreve å få dekket kostnadene til saksbehandling av søknad om tillatelse og utført kontroll i anleggsperioden, i samsvar med selvkostprinsippet.

Kostnader for andre oppgaver enn nevnt i første ledd som utføres av vegmyndigheten for ledningseier, dekkes etter avtale mellom partene.

Departementet kan gi forskrift med nasjonal prisliste for arbeider nevnt i første ledd.

§ 18a (ny) skal lyde:

§ 18a. *Krav til istandsetting av vegen etter ledningsarbeid*

Ledningseier skal sørge for full istandsetting av vegen slik at den får tilstrekkelig funksjonalitet og ikke kan forventes å få kortere levetid som følge av ledningsarbeidene. Det kan inngås skriftlig avtale om annen istandsetting. Vegmyndigheten kan ikke kreve gebyr for kvalitetsforringelse eller fremtidige økte vedlikeholdskostnader som kan oppstå etter ledningsarbeider.

Vegmyndigheten kan, før ledningsarbeidet påbegynnes, kreve at det stilles økonomisk garanti for etterfølgende utbedring av vegen og senere følgeskader som kan tilbakeføres til ledningsarbeidet. Garantien må stå i rimelig forhold til omfanget av ledningsarbeidet og skal normalt ikke ha en varighet ut over fem år fra arbeidets avslutning.

Blir ikke pålagt utbedring foretatt innen en fastsatt frist, kan vegmyndigheten la det bli utført for ledningseiers regning og risiko.

§ 18b (ny) skal lyde:

§ 18b. *Vederlag for bruk av anleggsgrunn mv.*

Vegmyndigheten kan ikke som vilkår for tillatelse kreve vederlag i anleggsperioden for areal hvor ledninger skal legges eller vederlag for ledninger som er lagt i veggrunn.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2018.

Forskriften kommer til anvendelse på søknader som vegmyndigheten har mottatt etter forskriftens ikrafttredelse, med mindre annet blir avtalt. Det samme gjelder saker der forhåndsvarsel om vedtak er sendt parten etter dette tidspunktet.

Merknader til endringene i ledningsforskriften

Til § 1 andre ledd

Med «veggrunn» menes offentlig veggrunn slik dette er definert i veglova § 1. Begrepet omfatter også bruer og tunneler.

Siktemålet med bestemmelsen i andre punktum er å markere at fremføring av ledninger og etablering av annen infrastruktur i veggrunn også representerer en viktig samfunnsinteresse. Veggrunn er mange steder en begrenset ressurs for fremføring av ledninger. Vegmyndigheten skal ta hensyn til at vegen sikrer fremkommelighet på en trygg måte, samtidig som den gjennom sin saksbehandling skal bidra til at veggrunn kan benyttes til etablering av annen nødvendig infrastruktur.

Siste punktum fastslår at det ved etablering av infrastruktur i veggrunn skal tas hensyn til vegens tekniske standard og tilstand. Vegmyndigheten skal sørge for at vegen ikke blir forringet og påse at ledningsarbeider gjennomføres på en faglig forsvarlig måte slik at standard og tilstand på vegen blir ivaretatt.

Til § 5

Første ledd fastsetter at vegmyndigheten skal foreta en interesseavveining ved vurderingen av søknader om etablering av ledningsanlegg.

Med «etablering av ledningsanlegg» menes arbeider med nytt anlegg. Arbeider som kun gjelder eksisterende anlegg reguleres av § 4.

Interesseavveiningen kan omfatte både prissatte og ikke prissatte fordeler og ulemper. Det er tilstrekkelig med alminnelig interesseovervekt for at tillatelse må gis. Interesseavveiningen og vektleggingen av de ulike hensynene som gjør seg gjeldende må undergis en samlet vurdering. Vektleggingen av de ulike hensynene må grunngis, men det vil i mange tilfeller være tilstrekkelig å nevne de hensyn som er tillagt størst vekt. Det er ikke nødvendig å gi samtidig begrunnelse dersom søknaden innvilges og det ikke er grunn til å tro at noen part vil være misfornøyd med vedtaket, jf. forvaltningsloven § 24 andre ledd.

Ledningseier må i søknaden i tilstrekkelig grad redegjøre for valgte løsninger og fordelene med disse. Vegmyndigheten kan foreslå alternative løsninger overfor ledningseier. Vegmyndigheten skal, i tråd med god forvaltningsskikk og ut fra eksisterende kunnskap, redegjøre for forhold som må antas å være av betydning for ledningseiers valg av løsninger. For øvrig må vegmyndigheten påse at saken er tilstrekkelig opplyst før vedtak fattes, jf. forvaltningsloven § 17 første ledd.

Med «veginteressens» menes vegmyndighetens ansvar for å planlegge, bygge, vedlikeholde og drifte offentlige veger, herunder arbeid med framtidige utvidelser av vegen, vegsikkerhet og ivaretagelse av

allmenne ferdselsinteresser. Veginteressen kan også omfatte andre hensyn enn bare vegmyndighetenes spesifikke sektorinteresser i den grad disse faller inn under formålsparagrafen i veglova § 1a.

I interesseavveiningen kan vegmyndigheten ta hensyn til fastlagte planer om fremtidig endring av veganlegget og annen infrastruktur i vegen. Det kan ikke legges vekt på fastsatte planer som med stor grad av sannsynlighet ikke vil bli gjennomført, f.eks. på grunn av manglende finansiering i planperioden. Mer løse fremtidige planer eller ønsker om vedlikehold, oppgradering, omlegging og andre endringer av vegen som kan bli vanskeliggjort av det omsøkte ledningsanlegget, kan ikke vektlegges ved interesseavveiningen. I slike tilfeller må vurderingene ta utgangspunkt i virkningene i forhold til dagens veg- og ledningsanlegg. Vegmyndigheten bør opplyse om fremtidige endringer med vegen som kan bli aktuelle og som vegmyndigheten kjenner til, f.eks. med bakgrunn i pågående arbeid med reguleringsplan for området som kan få betydning for ledningseiers valg av plassering.

Vegmyndigheten skal ta hensyn til «annen infrastruktur i vegen», dvs. eksisterende ledningsanlegg og andre tekniske innretninger av enhver art, og følgelig ivareta tredjemanns interesser i forbindelse med behandlingen av søknaden. Ledninger vil typisk omfatte anlegg for strømforsyning, fjernvarme, vann, avløp, overvannshåndtering, drenering, elektronisk kommunikasjon, gass og avfall, inkludert kulverter og kummer. Også annen type infrastruktur, som f.eks. tunneler og andre hulrom, fundamenter, forankringsstag og pæler mv. i grunnen, er omfattet. Det vil i praksis kunne være et vidt spekter av tiltak og anlegg som kan falle inn under infrastrukturbegrepet. Hvis tredjepart ikke allerede er varslet i forbindelse med innsending av søknaden, må vegmyndigheten besørge varsling med frist for å uttale seg før endelig vedtak kan fattes.

Interesseavveiningen vil også omfatte plasseringen av ledningsanlegget i horisontalplanet. Plasseringen i vegen i vertikalplanet reguleres i femte ledd (overdekning). For vegmyndigheten vil det ofte være en fordel å unngå plassering i vegbane, og heller henviser til fortau, vegskulder eller en nærliggende gang- og sykkelveg.

Ledningseier kan søke om å fremføre ledninger som luftspenn. Der ledningseier ved fremføring av nye ledninger ønsker å anvende eksisterende stolpeføringer, vil interesseavveiningen ofte måtte gå i favør av ledningseier. Dersom etablering som luftspenn forutsetter nye stolpeføringer, vil dette kunne være til ulempe for veginteressen, f.eks. på grunn av hensynet til drift, vedlikehold eller trafikksikkerhet. Eventuelle ulemper for veginteressen må da veies mot fordelene ved den omsøkte plasseringen for ledningseier.

Andre ledd gir vegmyndigheten mulighet til å fastsette vilkår i tillatelsen hvis den finner det hensiktsmessig og nødvendig. Vilkårene som stilles kan bare ivareta hensyn etter vegloven og det som ellers i alminnelighet gjelder for adgangen til å stille vilkår ved enkeltvedtak. Det vil likevel kunne være tale om et vidt spekter av vilkår. Det kan f.eks. gjelde hensynet til rasjonell utbygging og drift av veien, herunder god miljømessig utforming av veien og betryggende trafikkavvikling.

Tredje ledd fastsetter at vegmyndigheten kan stille krav til tidspunkt for når gravearbeider skal gjennomføres og også sette en tidsfrist for ferdigstillingen av anlegget.

Fjerde ledd inneholder bestemmelser om krav om ekstra trekkør, dvs. rør som blir lagt ned for å ivareta fremtidige ledningsbehov på en slik måte at man ikke trenger å grave opp vegen på ny. Det er presisert at vegmyndigheten selv må eie og bekoste alle merutgifter forbundet med trekkør som den krever anlagt. Bestemmelsen regulerer følgelig ikke legging av trekkør som skal eies av andre enn vegmyndigheten. Vegmyndigheten må også bekoste innkjøpet av rørene. Bestemmelsen fastsetter at vegmyndigheten må dekke de ytterligere utgiftene som de ekstra trekkørene utløser. Med «merutgiftene» menes f.eks. kostnader til mer-prosjektering og utvidelse av grøftetverrsnittet (dypere og/eller bredere grøfter). Etter omstendighetene kan det være rimelig å kreve at vegmyndigheten trer inn som part i grøfteanlegget på lik linje med andre deltagere dersom krav om ekstra trekkør medfører vesentlig økte kostnader eller ulemper for anleggsarbeidene. Selv om bestemmelsen bruker uttrykket «lednings- og kabelgrøfter», må dette

forstås som alle typer ledningstraseer i tilknytning til veg, også traseer i f.eks. tunnel, over og under bruer mv.

Vegmyndigheten kan kreve vederlag for bruk av trekkørerne, f.eks. som en fast tilgangspris eller årlig leie, eller begge deler. Vederlaget bør være basert på en rimelig andel av de faktiske kostnader forbundet med rørene. Forvaltningen av trekkørerne og tildeling av kapasitet i trekkørerne må anses å være offentligrettslig myndighetsutøvelse som reguleres gjennom vedtak. Vegmyndigheten kan utøve et visst skjønns ved vurdering av hvem som skal få tilgang til trekkør og til hvilke deler av rørene. I noen tilfeller vil en ledningseier kanskje bare ønske å benytte seg av en del av trekkørret, dvs. ikke hele lengden. Dersom vegmyndigheten finner dette uhensiktsmessig fordi det kan ødelegge for bruken av andre deler av røret, vil den kunne avslå en slik anmodning. De alminnelige konkurranserettslige regler etter konkurranselovgivningen kommer normalt ikke til anvendelse ved tildeling av kapasitet i ledige trekkør. Dersom utleie av trekkør organiseres som en økonomisk ervervsvirksomhet av et visst omfang, vil dette kunne stille seg annerledes.

Femte ledd fastsetter at kravet til overdekning alltid skal fremgå av tillatelsen. Med overdekning forstås avstanden mellom topp av ledningen til topp av vegdekket eller terrenget. Bestemmelsene gjelder både for ledninger som legges i vegen, langs vegen og som krysser vegen. Overdekningen oppgis i centimeter. Bestemmelsen skal sikre mest mulig like krav til overdekning ved legging av ledninger i hele landet, uansett om det gjelder riksveg, fylkesveg eller kommunal veg. Den skal også bidra til reduserte gravekostnader. Nivået på overdekningen er basert på en avveining mellom ledningseiernes interesse av å grave minst mulig og veimyndighetens interesse av å sikre at veien ikke blir skadet eller forringet og derfor må reasfalteres eller graves opp på ny, med de ulemper det også påfører trafikantene. Da tekniske forhold knyttet til vegens beskaffenhet kan være forskjellige fra sted til sted, er det ansett nødvendig med en unntaksregel, jf. sjuende ledd. Eventuelle særlige forhold som må ivaretas av hensyn til vegens overbygning lokalt må ivaretas gjennom bruk av unntaksbestemmelsen i sjuende ledd eller stilles som et vilkår etter andre ledd. Et slikt vilkår kan f.eks. være konkrete krav til utførelsen for å ivareta vegens bæreevne mv. i tråd med kravet til full istandsetting.

Bokstavene a til c gjelder ved legging av ledninger i veggrunn. Bokstav c må oppfattes som en unntaksregel for ledninger med mekaniske egenskaper som tilsier at det ikke er behov for tradisjonell omfyllingsmasse for ledningen. Det forutsettes at bæreevnen på vegen opprettholdes. Bokstav d gjelder legging av ledninger i området fra vegkant til 3 meter fra vegkant. Her må særlige hensyn tas til teleproblematikk, grøfter, håndtering av overvann, drenering og dyrket mark. Overdekning over kulvert må vurderes etter forholdene på stedet. Kumlokk, sluk og overvannsgrøfter/traseer mv. omfattes ikke av ledningsbegrepet etter denne bestemmelsen fordi de ut fra sitt formål ikke skal overdekkes.

Sjette ledd inneholder bestemmelser som er spesielt relevante ved fremføring av ledninger for elektronisk kommunikasjon som kan legges med krav til mindre overdekning enn andre typer ledninger. Bestemmelsen åpner for å kunne benytte nyere metoder for fremføring av ledning i veggrunnen, som f.eks. microtrenching, der vegmyndigheten finner dette forsvarlig. Vegmyndighetens forsvarlighetsvurdering må ta utgangspunkt i allment akseptert vegfaglig kunnskap. Vurderingen må dessuten knyttes opp til interesseavveiningen som skal gjøres etter første ledd. Bestemmelsen legger opp til en konkret vurdering av forholdene på stedet, noe som innebærer at vegmyndigheten ikke kan fastsette eller praktisere et generelt forbud mot f.eks. microtrenching i kommunal, fylkeskommunal eller statlig veg. Bestemmelsen er ikke til hinder for at vegmyndigheten tillater større rørdimensjon enn 125 mm hvis den anser det forsvarlig.

Syvende ledd fastslår at vegmyndigheten kan fastsette andre krav til overdekning enn fastsatt i femte ledd når det foreligger «særlige grunner». Formuleringen innebærer at det må være en relativt høy terskel for å fastsette andre krav. Avvik må begrunnes. Uttrykket legger opp til en bred skjønnsmessig vurdering. Den skjønnsmessige vurderingen må ta utgangspunkt i de konkrete omstendighetene på stedet der ledningsanlegget ønskes etablert. Spesielt hensynet til forutsigbarhet og størst mulig lik behandling av overdekningskrav i hele landet tilsier at det skal føres en restriktiv praksis. En slik restriktiv forståelse av

unntaksbestemmelsen vil dessuten motvirke faren for konflikter. Et eksempel på særlige grunner er der det i terreng utenfor vegkant, jf. femte ledd bokstav d, kan være nødvendig å ta hensyn til behovet for skiltefundamenter, rekkverk, brøytestikk, sluk, sandfang, areal for overvannshåndtering, drenerør i dyrket mark, grøfterens, o.l. Ved utmåling av overdekning i områder med manglende grøfterens skal det tas utgangspunkt i teoretisk (ferdig renset) grøftedybde. Det er ikke adgang til å innføre en generell avvikspraksis ved bruk av særlige grunner, som f.eks. innebærer at ledninger alltid skal plasseres under vegens overbygning. Avvik bør ellers i størst mulig grad begrenses til de tilfeller hvor det er gitt retningslinjer i sentrale faglige vegnormer f.eks. Statens vegvesen Håndbok N200 Vegbygging.

Til § 16

Første ledd begrenser ledningseiers plikt til å fjerne ledningsanlegg for egen kostnad til de tilfeller der det er et vegtiltak som utløser flytteplikten. Bestemmelsen omfatter ikke flytting av ledninger utløst som følge av etablering av annet ledningsanlegg. Med begrepet «vegtiltak» forstås fysiske tiltak på vegen som er initiert av hensyn til veginteressene. Vegtiltak som kan begrunne flytting for egen kostnad vil f.eks. være tiltak som gjøres av hensyn til en betryggende trafikkavvikling eller drift og vedlikehold av vegen. Det vil ikke være et vegtiltak dersom arbeidene i vegen primært er utløst f.eks. av et vann- og avløpstiltak. Siktemålet med å ta inn begrepet vegtiltak i bestemmelsen er å stramme inn flytteplikten i forhold til dagens rettspraksis, jf. bl.a. Borgarting lagmannsretts dom om gravetiltak i Borgveien i Bærum kommune (LB-2010-160288), hvor det var et vann- og avløpstiltak som utløste flytteplikt for et annet ledningsanlegg.

Flytteplikten utløses videre bare når det er «nødvendig» av hensyn til veginteressene. Når det gjelder forståelsen av begrepet veginteressene, vises det til merknadene under § 5 første ledd. Det må gjøres en vurdering av forholdene på stedet. Endret vegføring kan f.eks. gjøre det nødvendig å en luftledning flyttes.

Andre ledd omhandler adgangen til å fastsette tyngende vilkår av hensyn til veginteressene i ny tillatelse etter at det er gitt pålegg om fjerning av anlegg i medhold av første ledd. Hensynet bak bestemmelsen er å sikre at flyttingen ikke blir en urimelig økonomisk belastning for ledningseier, hensett til at han fra før har hatt ledningsanlegg på stedet. Bestemmelsen kommer til anvendelse der det er mulig med alternative plasseringer eller der vegmyndigheten vurderer å stille krav til det nye ledningsanlegget som i vesentlig grad vanskeliggjør eller øker kostnadene ved reetableringen av ledningsanlegget. Bestemmelsen er et unntak fra bestemmelsen i § 5 første ledd om alminnelig interesseovervekt, og innebærer at vegmyndigheten ikke kan stille vilkår som i vesentlig grad fordyrer eller vanskeliggjør reetableringen av ledningsanlegget uten at fordelene for veginteressene blir klart større enn ulempene for ledningseier og berørte grunneiere og naboer. Terskelen for å kreve en plassering som er ugunstig for ledningseier er høyere her enn etter vurderingen i § 5 første ledd. En praktisk problemstilling er om vegmyndigheten kan kreve at et ledningsanlegg i luftspenn må bygges om til et jordkabelanlegg når ledningseier søker om ny plassering etter et flyttepålegg. Slik kabling vil f.eks. føre til økte kostnader for ledningseier og kunne være til ulempe for berørte grunneiere og naboer. Dersom vegmyndigheten skal kunne stille vilkår om slik kabling, må fordelene for veginteressene være klart større enn ulempene for ledningseier og andre berørte. I denne sammenhengen vises det til at veginteressene kan omfatte flere ulike hensyn, jf. merknadene til § 5 første ledd. I interesseavveiningen må vegmyndigheten ta i betraktning om det er vegmyndighetens spesifikke sektorinteresse eller andre hensyn som begrunner vilkåret. Hensyn som ligger utenfor vegmyndighetens spesifikke sektorinteresse vil ikke alene kunne tillegges avgjørende vekt ved interesseavveiningen. Vegmyndigheten kan f.eks. ikke kreve jordkabling av et luftspenn dersom det utelukkende er av estetiske hensyn eller av hensyn til et ønske om samordning av infrastruktur.

Dersom vegmyndigheten med grunnlag i interesseavveiningen etter andre ledd ikke har hjemmel til å stille et vilkår om en bestemt løsning, f.eks. jordkabling, kan den i stedet inngå avtale med ledningseier om en slik løsning mot å dekke hele eller deler av merkostnadene.

Til § 18

Første ledd gir bestemmelser om hvilke kostnader vegmyndigheten kan kreve dekket i forbindelse med tillatelse til ledningsarbeider. Vegmyndigheten kan bare kreve dekning for sine kostnader i tråd med selvkostprinsippet. For nærmere informasjon om hva som er selvkost, vises det til Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-2014-3, Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. Departementet legger til grunn at prinsippene, slik de er utformet i retningslinjene, skal gjelde tilsvarende for fylkeskommunale og statlige veger.

Adgangen for vegmyndigheten til å kreve sine kostnader dekket er begrenset til søknadsbehandling og utført kontroll i anleggsperioden. Vegmyndigheten kan velge å fakturere ledningseier for medgått tid til søknadsbehandling og kontroll i den enkelte sak.

Dersom vegmyndigheten velger å benytte seg av et gebyrregulativ basert på gjennomsnittsbetraktninger for søknadsbehandlingen, bør den skille mellom søknader etter omfang og kompleksitet.

Begrepet «utført kontroll» innebærer at vegmyndigheten kun kan ta betalt for faktisk gjennomførte kontroller. Det kan derfor ikke fastsettes et generelt gebyr for kontroll pr. sak. Regulativet må fastsette en pris for enkeltkontroll basert på gjennomsnittlig tidsbruk og gebyret innkreves etterskuddsvis.

Andre oppgaver enn de som er nevnt i første ledd forutsettes utført eller forestått og bekostet av ledningseier. Dersom vegmyndigheten skal utføre andre oppgaver enn de som er nevnt i bokstav a og b, må det eventuelt inngås avtale etter andre ledd.

Andre ledd viser til at vegmyndigheten kan inngå avtale med ledningseier om utførelse av ulike oppgaver som ellers ligger til ledningseier å utføre. Formuleringen «for andre oppgaver» er benyttet for å synliggjøre at første ledd er uttømmende med hensyn til hvilke utgifter vegmyndigheten har krav på å få dekket. Dette kan f.eks. gjelde nødvendig kartlegging, koordinering av arbeidene på stedet og traséplanlegging.

Tredje ledd gir hjemmel for at departementet kan fastsette en nasjonal prislister for kostnadsdekning. Prislister vil i så fall erstatte eventuelle gebyrregulativ. Prislister kan omfatte alt arbeid eller bare deler av arbeidet, f.eks. kontrollen. Prislister kan legge opp til at kostnadene skal kreves dekket basert på faktisk medgått tid i hvert enkelt tilfelle. Bestemmelsen er ment å komme til anvendelse dersom vegmyndighetens gebyrer blir for urimelige eller de spriker i for stor grad for like tilfeller. Det er en målsetting at vegmyndighetenes dekning av kostnader for saksbehandling og kontroll blir mer enhetlig på landsbasis enn den synes å være i dag, og at den står i et rimelig forhold til de oppgavene som faktisk utføres av vegmyndigheten.

Til § 18a

Første ledd regelfester det som anses å være gjeldende praksis i dag, nemlig prinsippet om at ledningseier skal sørge for full istandsetting av vegen slik at den får tilstrekkelig funksjonalitet og ikke kan forventes å få kortere levetid som følge av utførte ledningsarbeider. Bestemmelsen gjelder ved etablering av nye ledningsanlegg og ved endrings- og reparasjonsarbeider. Erstatningsansvaret er ikke avgrenset til ledningsarbeider, men omfatter alle skader som skyldes etablering av ledningsanlegget. En større vannlekkasje som forårsaker skade på vegen vil falle inn under § 17 første ledd, mens mangelfull komprimering av fyllmasser ved istandsetting av vegen etter et ledningsarbeid, vil falle inn under § 18a første ledd.

Det vil i mange tilfeller ikke være nødvendig med full istandsetting fordi vegmyndigheten skal utføre andre arbeider på vegen i nær fremtid, som f.eks. å grave i vegen. Siste punktum åpner derfor for at det kan inngås skriftlig avtale mellom vegmyndigheten og ledningseier om annen istandsetting.

Hva som er «full istandsetting» vil variere fra sak til sak og må vurderes konkret etter forholdene på stedet. Utgangspunktet er at vegen skal bringes tilbake til den tilstand den var i før gravingen og at den beholder sin levetid og funksjonalitet. Av den grunn bør eksisterende tilstand på vegen klarlegges på forhånd før anleggsarbeidene begynner. Videre må gravearbeidene og tilbakeføring av masser i vegen

planlegges og utføres med sikte på at det ikke oppstår en fremtidig svekkelse av veggen. Kravet til «full istandsetting» kan ha betydning for hvilke typer, og hvordan, fyllmasser skal tilbakeføres i veggen og komprimeres. Dette er forhold av særlig stor betydning for om det vil oppstå senskader på veggen i form av setninger og redusert levetid for vegdekket. Full istandsetting omfatter også reasfaltering, kantsetting og merking i vegbanen. Forskriften må forstås som et krav til fagmessig god utførelse av grave- og istandsettingsarbeidet basert på gjeldende normer og bransjestandarder. Vegmyndighetene kan ut fra forholdene på stedet fastsette særskilte krav til istandsettingen for å ivareta vegens funksjonalitet og forventet levetid. Dersom vegmyndigheten ønsker å reetablere veggen med ny utforming og materialer av høyere kvalitet enn før, kan det inngås avtale mellom partene om det, men merkostnadene må da dekkes av vegmyndigheten. For å skape forutsigbarhet, bør vegmyndigheten i en tidlig fase være tydelig på hvilke krav som må oppfylles til istandsettingen. Full istandsetting, herunder kravene til reasfalteringens omfang, vil bli omtalt nærmere i en veileder til forskriften som skal utarbeides av Samferdselsdepartementet.

Siste punktum innebærer at vegmyndigheten ikke kan kreve et generelt forringelsesgebyr for å dekke økte fremtidige kostnader til vedlikehold, men må basere seg på avtale om dette i det enkelte tilfelle etter en konkret vurdering ut fra forholdene på stedet.

Andre ledd presiserer og forsterker dagens regler om økonomisk garantistillelse for utførte ledningsarbeider i veggrunn ved at garanti også kan kreves av entreprenør. Det angis et alminnelig prinsipp om forholdsmessighet mellom garantiens størrelse og det arbeidet som er utført. I praksis må bestemmelsen forstås slik at både arbeidets art, omfang og risikoen for følgeskader kan tas i betraktning. Også varigheten av garantien bør stå i forhold til arbeidets omfang. Varigheten kan følgelig også være kortere enn fem år når omstendighetene tilsier det. Bestemmelsen må forstås slik at det bare unntaksvis, dvs. når særlige grunner tilsier det, kan kreves garanti ut over fem år. Garantien må i tilstrekkelig grad ta høyde for at ikke alle ledningsaktører eller entreprenører er levedyktige i hele garantiperioden, dvs. at den gjelder selv om aktørens virksomhet opphører. Der flere ledningsaktører opptrer sammen kan det være hensiktsmessig med én felles garanti. Det antas at garantien normalt vil være en bankgaranti, men vegmyndigheten kan også akseptere andre former for økonomisk garanti så fremt den finner at det gir tilstrekkelig sikkerhet. Kostnadene ved utstedelse av en økonomisk garanti må bæres av ledningseier eller entreprenør.

Tredje ledd fastsetter at et mangelfullt utført arbeid kan rettes av vegmyndigheten for ledningseiers regning og risiko. Det forutsettes at vegmyndigheten gir forhåndsvarsel om pålegg om retting, og fastsetter en etter forholdene rimelig frist for retting, før vegmyndigheten selv utfører nødvendig rettingsarbeider. I noen tilfeller vil fristen, f.eks. av hensyn til å sikre trygg ferdsel, kunne fastsettes svært kort og i helt akutte tilfeller vil vegmyndigheten kunne sette i gang arbeidet for ledningseiers regning og risiko uten forhåndsvarsling.

Til § 18b

Vegmyndigheten kan ikke kreve vederlag, f.eks. i form av leie, i anleggsperioden for areal hvor ledninger skal legges. Utstrekningen av dette området må bero på en konkret vurdering ut fra de stedlige forholdene og dekke behovet for nødvendig «armslag» for utførelse av arbeidene. Leie for areal som ligger utenfor ledningstraseen reguleres ikke her.

Bestemmelsen regelfester også någjeldende prinsipp om at vegmyndigheten ikke kan kreve vederlag (leie) for ledninger som er lagt i veggrunn. Til gjengjeld må ledningseier bekoste flytting av ledningsanlegg når dette er påkrevd som følge av vegtiltak og det er nødvendig av hensyn til veginteressene, jf. § 16 første ledd.